

**ADVIES VOOR RICHTLIJNEN VOOR HET MILIEUEFFECTRAPPORT GLAS-
TUINBOUWLOCATIE OVERBUURTSCH
POLDER, BLEISWIJK**

9 MAART 2001

INHOUDSOPGAVE

1. INLEIDING	1
2. HOOFDPUNTEN VAN HET ADVIES	2
3. PROBLEEMSTELLING, DOEL EN BESLUITVORMING	3
Probleemstelling.....	3
3.1 Doel.....	3
3.2 Besluitvorming.....	4
4. VOORGENOMEN ACTIVITEIT EN ALTERNATIEVEN	4
4.1 Algemeen	4
4.2 Alternatieven	5
4.2.1 <i>Ontwikkeling van het Meest Milieuvriendelijke Alternatief en het</i> <i>voorkeursalternatief</i>	5
5. BESTAANDE MILIEUTOESTAND, AUTONOME ONTWIKKELING EN GEVOLGEN VOOR HET MILIEU	8
5.1 Algemeen	8
5.1.1 <i>Bestaande toestand van het milieu en autonome ontwikkeling</i>	8
5.1.2 <i>Gevolgen voor het milieu</i>	9
5.2 Te beschrijven aspecten.....	10
5.2.1 <i>Landschap, natuur en cultureel erfgoed</i>	10
5.2.2 <i>Leefomgeving</i>	10
5.2.3 <i>Bodem en water</i>	10
5.2.4 <i>Energie en CO₂</i>	11
5.2.5 <i>Verkeer</i>	11
6. VERGELIJKING VAN ALTERNATIEVEN	11
7. LEEMTEN IN INFORMATIE	12
8. EVALUATIEPROGRAMMA	12
9. VORM EN PRESENTATIE	13
10. SAMENVATTING VAN HET MER	13

1. INLEIDING

De Ontwikkelingsmaatschappij Overbuurtsche Polder heeft het voornemen een glastuinbouwgebied van ruim 300 ha te realiseren in de Overbuurtsche Polder. Het bestemmingsplan voor het gebied voorziet al in het toestaan van glastuinbouw en grote delen van het gebied zijn reeds als glastuinbouwgebied in gebruik genomen. In totaal zal een glastuinbouwgebied ontstaan van ongeveer 600 ha.

Bij brief van 2 januari 2001 is de Commissie voor de milieueffectrapportage (m.e.r.) in de gelegenheid gesteld om advies uit te brengen over de inhoud van het op te stellen milieueffectrapport. De m.e.r.-procedure ging van start met de kennisgeving van de startnotitie in De Nederlandse Staatscourant van 4 januari 2001¹.

Dit advies is opgesteld door een werkgroep van de Commissie voor de m.e.r.². De werkgroep treedt op namens de Commissie voor de m.e.r. en wordt verder in dit advies 'de Commissie' genoemd. Het doel van het advies is om aan te geven welke informatie het MER moet bevatten om het mogelijk te maken het milieubelang volwaardig in de besluitvorming mee te wegen.

De Commissie heeft kennis genomen van de inspraakreacties en adviezen³, die zij van het bevoegd gezag heeft ontvangen en gebruikt deze in haar advies voor richtlijnen wanneer deze naar haar oordeel:

- informatie bevat die in het MER opgenomen moet worden of die nader onderzocht moet worden, zoals informatie over specifieke lokale milieumomstandigheden;
- belangrijke vragen en discussiepunten naar voren brengen.

¹ Zie bijlage 2.

² De samenstelling hiervan is gegeven in bijlage 3.

³ Bijlage 4 geeft hiervan een lijst.

2. HOOFDPUNTEN VAN HET ADVIES

Meest Milieuvriendelijk Alternatief (MMA)

De Commissie adviseert om de voorgenomen activiteit uit te werken in een realistisch Meest Milieuvriendelijk Alternatief (MMA), dat gericht is op het realiseren van een hoog ambitieniveau. Om dit hoge ambitieniveau te concretiseren kan bijvoorbeeld gebruik gemaakt worden van de beoordelingssystematiek van de Stidug. Het voorkeursalternatief kan in beginsel samenvallen met het MMA, maar indien onderdelen van het voorkeursalternatief niet samenvallen met het MMA dienen deze zo mogelijk in het MER vermeld te worden samen met de (extra) milieugevolgen.

De Commissie acht het bij deze aanpak van essentieel belang dat de afwegingen die leiden tot het uiteindelijke MMA helder en met diepgang in het MER weergegeven worden. Deze afwegingen zullen vaak keuzes tussen alternatieve inrichtingsmogelijkheden binnen bepaalde aspecten (landschappelijke inrichting, ontsluiting, et cetera) betreffen. Niet alleen dient aangegeven te worden waarom bepaalde opties wel zijn gekozen, maar ook waarom andere zijn afgevallen.

De Commissie meent dat de volgende aspecten het meest van belang zijn bij het uitwerken van het MMA:

- landschap, natuur en woon- en leefmilieu;
- mobiliteitsbeheersing, verkeer en ontsluiting van het gebied;
- water en bodem;
- energie, CO₂ en licht;
- ontwikkeling en beheer;
- integraliteit (het combineren van hiervoor genoemde aspecten).

Daarbij dient betrokken te worden in hoeverre de gekozen projectmatige aanpak een positieve rol zal spelen ten aanzien van het realiseren van de collectieve voorzieningen en een meerwaarde zal opleveren voor de hiervoor genoemde aspecten. Tevens dient aandacht geschonken te worden aan de synergie met het bestaande glas.

Samenvatting

Het MER dient voorzien te zijn van een overzichtelijke en goed leesbare samenvatting. Het MMA dient kwalitatief en kwantitatief beschreven te worden en daar waar het voorkeursalternatief afwijkt van het MMA dient dit in de samenvatting vermeld te worden. Daarbij dienen in de samenvatting de belangrijkste (mogelijke) milieueffecten van de voorgenomen activiteit te worden weergegeven. Tevens dient te worden aangegeven welke preventieve dan wel mitigerende maatregelen getroffen kunnen worden en welke effecten daarvan zijn te verwachten. In de samenvatting moet minimaal één goede overzichtskaart (schaal 1 : 25.000 of groter) met een legenda gegeven worden, met daarop het gebied waar de voorgenomen activiteit zal plaatsvinden en de directe, relevante omgeving. Deze kaart geeft ook alle in het MER gebruikte geografische plaatsaanduidingen (straatnamen en dergelijke) weer. De voorkeur voor de inrichting van het gebied, inclusief de infrastructuur, dient duidelijk te worden aangegeven.

3. PROBLEEMSTELLING, DOEL EN BESLUITVORMING

Artikel 7.10, lid 1, onder a van de Wm:

Een MER bevat ten minste: "een beschrijving van hetgeen met de voorgenomen activiteit wordt beoogd."

Artikel 7.10, lid 1, onder c van de Wm:

Een MER bevat ten minste: "een aanduiding van de besluiten bij de voorbereiding waarvan het milieu-effectrapport wordt gemaakt, en een overzicht van de eerder genomen besluiten van bestuursorganen, die betrekking hebben op de voorgenomen activiteit en de beschreven alternatieven."

Probleemstelling

In een probleemstelling moet worden beschreven voor welke (bestaande en/of toekomstige) knelpunten het voornemen een oplossing moet bieden.

Beschrijf voor welke ruimtebehoefte en voor welk type bedrijven het glastuinbouwgebied wordt gerealiseerd. Ga hierbij in op de noodzaak tot hervestiging van tuinders naar aanleiding van ruimtelijke ontwikkelingen die elders in de Randstad - waaronder de eigen gemeente - plaatsvinden, de areaalbehoefte voor de ontwikkeling van de huidige bedrijven en de eventuele noodzaak tot herstructurering. In de startnotitie lopen probleem- en doelstelling door elkaar. Daarnaast is er sprake van verschillende probleemstellingen. In het MER dienen deze goed gescheiden te worden.

3.1 Doel

Uit de doelstelling zoals geformuleerd in de startnotitie blijkt dat rekening gehouden zal worden met de moderne inzichten van een duurzame inrichting (onder andere duurzaam waterbeheer, hoogwaardige kwaliteit van de openbare ruimte, groeninrichting en landschappelijke inpassing, duurzaam veilige verkeersontsluiting), energiebesparing en het minimaliseren van de NO_x-uitstoot. Samenvattend wordt de doelstelling in de startnotitie als volgt geformuleerd:

"het gehele nog resterende gebied van circa 300 ha in de Overbuurtsche Polder op korte termijn te ontwikkelen als glastuinbouwlocatie ten behoeve van de teelt van groenten en bloemen. De projectmatige aanpak van de glastuinbouwlocatie biedt daarbij meer kansen voor een milieuvriendelijke ontwikkeling, inrichting en gebruik van de locatie, doordat milieu-investeringen die individuele bedrijven niet kunnen opbrengen, bij een projectmatige aanpak wel collectief georganiseerd kunnen worden."

Om een concrete invulling te geven aan deze ambities acht de Commissie het van belang dat de (sub)doelen in een toetsbare vorm worden gedefinieerd. Hier wordt nader op ingegaan in §4.1 en §4.2 en in het bijzonder in §4.2.1 'Ontwikkeling van het Meest Milieuvriendelijke Alternatief en het voorkeursalternatief'.

3.2 Besluitvorming

Uit reeds genomen besluiten moeten de essentiële randvoorwaarden en uitgangspunten (ruimtelijke beperkingen, grenswaarden emissies e.d.) worden afgeleid, die gelden bij dit voornemen. Hierbij dient te worden verwezen naar de beleidsnota's, (ontwerp)plannen en wetten, waarin deze zijn of worden vastgelegd. Naast hetgeen hierover in de startnotitie reeds is opgenomen dient aangegeven te worden of er in (de omgeving van) het studiegebied gebieden liggen, die (op grond van milieuaspecten) een speciale status in het beleid hebben of krijgen. Denk hierbij bijvoorbeeld aan ecologische hoofdstructuren, grondwaterbeschermingsgebieden en het beleid voor het Groene Hart en de Groen/Blauwe slinger.

Ga ook in op (juridische/planologische) status en hun consequenties voor het plan, van de ruimtelijke ontwikkelingen die gepland zijn in de omgeving van het gebied. Denk hierbij aan de nieuw te ontwikkelen of in ontwikkeling zijnde VINEX-locaties, de nieuwe bedrijventerreinen (Hoefweg), het aanpassen van de N209, de ontwikkeling van de groenzone Berkel/Pijnacker, de ontwikkeling van andere glastuinbouwlocaties (bijvoorbeeld de Noordpolder in Berkel en Rodenrijs) en de aanleg van de HSL alsmede de ZoRo-lijn.

Het MER dient aan te geven dat het is opgesteld voor de vaststelling van de wijziging van het vigerende bestemmingsplan voor de Overbuurtsche Polder door de gemeenteraad van Bleiswijk en de goedkeuring hiervan door Gedeputeerde Staten van Zuid-Holland.

Beschrijf volgens welke procedure en welk tijdpad de vaststelling door de Bleiswijkse gemeenteraad en de goedkeuring door Gedeputeerde Staten geschiedt en welke adviesorganen en instanties daarbij formeel en informeel zijn betrokken. Tot slot moeten de besluiten worden aangegeven die in een later stadium nog moeten worden genomen om de voorgenomen activiteit te realiseren. Ga hierbij ook in op eventuele privaats- en/of publiekrechtelijke overeenkomsten die aangaan dienen te worden.

4. VOORGENOMEN ACTIVITEIT EN ALTERNATIEVEN

Artikel 7.10, lid 1, onder b van de Wm:

Een MER bevat ten minste: "een beschrijving van de voorgenomen activiteit en van de wijze waarop zij zal worden uitgevoerd, alsmede van de alternatieven daarvoor, die redelijkerwijs in beschouwing dienen te worden genomen, en de motivering van de keuze voor de in beschouwing genomen alternatieven."

4.1 Algemeen

De voorgenomen activiteit en de eventuele alternatieven moeten worden beschreven voor zover deze gevolgen hebben voor het milieu.

Het verdient aanbeveling om onderscheid te maken tussen activiteiten die plaatsvinden in de realisatiefase (inrichting/aanleg) en de gebruiksfase (gebruik en beheer). In het MER dient beschreven te worden hoe de gefaseerde

ontwikkeling van het gebied zal plaatsvinden. Hoe zien de verschillende fasen eruit en welke collectieve voorzieningen worden per fase gerealiseerd?

Voor het opstellen van het plan en eventuele alternatieven zal allereerst een programma van eisen voor de inrichting van het gebied opgesteld moeten worden. Betrek hierbij zowel de wettelijke voorschriften als het eigen ambitieniveau. In het programma van eisen dienen aan de orde te komen:

- het gewenste woon- en leefmilieu in en buiten het plangebied voor de aspecten (verkeers)geluid, zicht-, licht- en reflectiehinder;
- de toelaatbare emissie van licht;
- de toelaatbare uitstoot van milieuschadelijke stoffen naar lucht, bodem en water;
- de gewenste waterhuishoudkundige inrichting;
- de gewenste bronnen van warmte, energie en CO₂ en energieverbruik;
- de gewenste ontsluiting en verkeersveiligheid;
- synergie met andere ontwikkelingen in de nabije omgeving (Noordpolder en Hoefweg);
- een beschrijving van de doelen voor landschap, ecologie (het ontwikkelen van nieuwe biotopen), recreatie en leefomgeving. Ga hierbij ook in op de samenhang tussen het plangebied en de omgeving (o.m. de eventuele aanleg van bufferstroken langs de randen van het gebied, (recreatieve) route-structuren en ecologische structuren in combinatie met woonzones);
- het vermelden van de (milieu)randvoorwaarden die zijn of worden opgesteld voor vestiging in dit gebied. In hoeverre zijn de bestaande bedrijven randvoorwaardenschepend voor de nieuwe vestigingen? En andersom: in hoeverre kunnen de bestaande bedrijven zich nog aansluiten bij de ambities voor de nieuwe vestigingen?

In het MER dient aangegeven te worden in hoeverre de projectmatige aanpak extra resultaten oplevert ten opzichte van de autonome ontwikkeling. Bij de verschillende opties zal duidelijk moeten worden aangegeven wat het verschil is in uitkomsten tussen wel of geen projectmatige aanpak.

In §4.2.1 'Ontwikkeling van het Meest Milieuvriendelijke Alternatief en het voorkeursalternatief' wordt aangegeven hoe hieraan in het MER de voor de besluitvorming verlangde inhoud kan worden gegeven.

4.2 Alternatieven

Artikel 7.10, lid 3 van de Wm:

"Tot de ingevolge het eerste lid, onder b, te beschrijven alternatieven behoort in ieder geval het alternatief waarbij de nadelige gevolgen voor het milieu worden voorkomen, dan wel, voor zover dat niet mogelijk is, deze met gebruikmaking van de beste bestaande mogelijkheden ter bescherming van het milieu, zoveel mogelijk worden beperkt."

Voor onderlinge vergelijking moeten de milieueffecten van de alternatieven volgens dezelfde methode en met hetzelfde detailniveau worden beschreven. Beschrijving van het Meest Milieuvriendelijke Alternatief is verplicht.

4.2.1 **Ontwikkeling van het Meest Milieuvriendelijke Alternatief en het voorkeursalternatief**

Het Meest Milieuvriendelijke Alternatief (MMA) moet:

- realistisch zijn, dat wil zeggen het moet voldoen aan de doelstellingen van de initiatiefnemer, alsmede binnen zijn of haar competentie liggen;
- uitgaan van de beste bestaande mogelijkheden ter bescherming en/of verbetering van het milieu.

Aangezien er gekozen wordt voor een hoog ambitieniveau voor milieu en leefbaarheid kan de invulling daarvan leiden tot het MMA. Om een en ander toetsbaar te maken zou voor het MMA bijvoorbeeld gebruik gemaakt kunnen worden van de beoordelingssystematiek van de Stidug⁴, voor zover dat mogelijk is. Doordat sommige eisen met elkaar kunnen conflicteren zullen keuzes gemaakt worden, waarbij (mogelijk) niet op alle onderdelen het maximum aantal punten wordt gehaald. Dit dient in het MER duidelijk weergegeven te worden.

Omdat het MMA toetsbaar moet zijn, moeten in het MER de (milieu)doelen concreet worden gemaakt.

Het voorkeursalternatief kan samenvallen met het MMA. Indien de initiatiefnemer voor de realisatie van een specifiek onderdeel afhankelijk is van derden, kan voor dat onderdeel - zo mogelijk - een terugvaloptie worden benoemd. Het MER hoeft dan alleen voor dat onderdeel het verschil in milieueffecten te beschrijven.

De Commissie acht de uitwerking van andere alternatieven niet noodzakelijk. Wel kunnen binnen de relevante opties per bouwsteen (zoals bijvoorbeeld de ontsluiting of de gietwatervoorziening) alternatieve inrichtingsmogelijkheden bestaan. De Commissie vraagt in dat geval een beschrijving van de voor het milieu positieve en negatieve verschillen en hoe die meewegen in de afwegingen die leiden tot de uiteindelijke keuze in het plan.

Alleen daar waar het voorkeursalternatief afwijkt van het Meest Milieuvriendelijke Alternatief dient dit in het MER beschreven te worden, samen met het verschil in milieueffecten tussen het MMA en het voorkeursalternatief voor wat betreft dat onderdeel. Waarbij de Commissie speciaal aandacht vraagt voor het onderscheid tussen de afweging rondom de keuze van de verschillende opties voor bouwstenen, op basis waarvan uiteindelijk het MMA wordt samengesteld en een afwijking van het MMA (eerst MMA formuleren en daarna de eventuele afwijking aangeven). Dit is van belang voor de traceerbaarheid van de gemaakte keuzes.

Ga in de beschrijving van het MMA in op de volgende onderdelen van het plan:

Landschap, natuur en cultureel erfgoed

- binnen het Meest Milieuvriendelijke Alternatief zijn er voor het aspect landschap verschillende ontwerpkeuzes te maken. Deze keuzes kunnen ieder voor zich valide zijn, indien zij voldoen aan het gestelde ambitieniveau van 10% van het oppervlakte voor landschappelijk groen en (maximaal) 10% voor de waterberging. Het is daarbij van belang om in het MER navolgbaar de keuzes te beschrijven ten aanzien van het gebruik van deze oppervlakte en de doelen die men daarmee wenst te bereiken. Het maximaleren van het effect van verschillende ingrepen wordt aanbevolen (bijvoor-

⁴ Stidug = Stimuleringsregeling inrichting duurzame glastuinbouwgebieden van 10 juli 2000 (nr. TRCJZ/2000/8905).

beeld met oppervlaktewater ter compensatie van de HSL, aansluiten bij ontwikkelingen aan de andere zijde van de Landscheiding). De startnotitie geeft hiertoe een goede aanzet;

- er bestaat de mogelijkheid van het clusteren van de gietwaterbekkens. Aangegeven dient te worden of dit kan bijdragen aan de gestelde landschappelijke doelen. Een verkenning van de mogelijkheden om 'groene' gietwaterbekkens (dat wil zeggen met begroeide taluds) te realiseren past bijvoorbeeld in de ambities van dit plan;
- beschrijf de (mogelijkerwijs) in het gebied aanwezige cultuurhistorische – met name archeologische – waarden.

Water en bodem

- maak een inrichtingsschets van het waterhuishoudkundig systeem waaruit het peil in het watersysteem blijkt, de ligging en de afmetingen van de waterpartijen, inclusief de vormgeving van de waterpartijen;
- beschrijf hoe het bergende oppervlakte tot stand gekomen is en welke afwegingen daarbij hebben plaatsgevonden tussen het realiseren van berging in regenwaterbassins en het realiseren van berging in het oppervlaktewater (aspecten wateroverlast, watervoorziening, waterkwaliteit);
- neem hierbij in beschouwing de mogelijkheden voor collectieve bergings-systemen voor gietwater en retentie en de voordelen van deze systemen boven individuele systemen;
- beschrijf het emissieniveau van gewasbeschermingsmiddelen en nutriënten naar bodem, water en lucht en geef aan welke maatregelen worden genomen om verontreiniging tegen te gaan;
- beschrijf hoe de inrichting van het watersysteem is/kan worden gecombineerd met de inrichting van de openbare groenzones;
- geef aan welke maatregelen zijn genomen om klink en zetting van het maaiveld en de gevolgen daarvan voor gebouwen (zowel in het gebied als in de directe omgeving) te voorkomen.

Energie, CO₂ en licht

- geef een zodanige beschrijving van de energie- en CO₂-voorziening van de glastuinbouw in de Overbuurtsche Polder dat daaruit blijkt welke mate van zuinigheid en duurzaamheid wordt bereikt. Daarbij moet worden aangegeven hoe eventuele initiatieven van derden in het voornemen betrokken worden. Als er een relatie bestaat of kan bestaan met de – binnen afzienbare tijd – te verwachten glastuinbouw in de directe omgeving (Berkel en Rodenrijs), moeten de potentiële milieuvoordelen voor het plan worden besproken;
- beschrijf het emissieniveau van CO₂ en NO_x, de collectieve voorzieningen ten aanzien van energie en CO₂ en de ruimte en infrastructuur die hiervoor nodig is;
- ga in op de inzet van fossiele energiebronnen op een milieukundig optimale wijze, dan wel de inzet van duurzame energiebronnen (zoals bijvoorbeeld windenergie);
- beschrijf de wijze waarop met assimilatiebelichting wordt omgegaan en de mate waarin hinder hiervan kan worden voorkomen.

Mobiliteitsbeheersing, verkeer en ontsluiting van het gebied

- beschrijf de samenstelling van het verkeer ten gevolge van de voorgenomen activiteit. Ga in op aantallen ritten van bewoners, werknemers en bedrijfsverkeer, de verdeling in tijd en tevens op de herkomsten en bestemmingen;

- beschrijf de benodigde ontsluitingsstructuur, de functies van de verschillende wegen en de calamiteitenroute. Beschrijf in hoeverre nieuwe wegen worden aangelegd en bestaande wegen (N209) worden aangepast;
- beschrijf de aantakking op de N209 (aantal en plaats) en op welke wijze dat zal geschieden;
- beschrijf op welke punten er sprake kan zijn van toenemende verkeersonveiligheid en welke maatregelen gericht op het bevorderen van de verkeersveiligheid genomen worden;
- beschrijf de (geluid-)hinder langs de ontsluitingswegen;
- schenk aandacht aan de fietsstructuur, zowel vanuit utilitair als recreatief opzicht;
- beschrijf op welke wijze sluipverkeer zal worden vermeden;
- beschrijf welke keuzes er gemaakt worden ten aanzien van beperking van mobiliteit (bijvoorbeeld van vervoer van afval door verwerking op het terrein zelf of op Hoefweg-Zuid), vervoersmanagement⁵, integratie interne ontsluiting met Noordpolder, de mogelijke verplaatsing van het crossterrein en de ecologisch/recreatieve route Landscheiding – Bleiswijk (al dan niet vrij parkeren bij Landscheiding).

Ontwikkeling en beheer

Beschrijf de organisatie die zorg gaat dragen voor de ontwikkeling en het beheer van het gebied en het halen van de ambities. Beschrijf de taken en bevoegdheden van deze organisatie, onder meer met betrekking de (fasering van de) inrichting, de financiering van het plan en de wijze waarop zaken worden vastgelegd.

Bebouwing

Beschrijf

- omvang, situering en zonering van de glastuinbouw;
- maximale bouwhoogten;
- eventuele bijzondere bouwweisen (bijvoorbeeld ten aanzien van architectuur).

5. BESTAANDE MILIEUTOESTAND, AUTONOME ONTWIKKELING EN GEVOLGEN VOOR HET MILIEU

5.1 Algemeen

5.1.1 Bestaande toestand van het milieu en autonome ontwikkeling

Artikel 7.10, lid 1, onder d van de Wm:

Een MER bevat ten minste: "een beschrijving van de bestaande toestand van het milieu, voor zover de voorgenomen activiteit of de beschreven alternatieven daarvoor gevolgen kunnen hebben, alsmede van de te verwachten ontwikkeling van dat milieu, indien de activiteit noch de alternatieven worden ondernomen."

⁵ Beschrijf de mogelijkheden van centraal vervoersmanagement, zo mogelijk aangevuld met een specifiek vervoerssysteem ten behoeve van het vervoer binnen het terrein en naar de veiling, zowel ten behoeve van het nieuwe als het bestaande glas in de Overbuurtsche polder en de Noordpolder.

De bestaande toestand van het milieu in het studiegebied, inclusief de autonome ontwikkeling hiervan, moet worden beschreven als referentie voor de te verwachten milieueffecten.

Daarbij wordt onder de autonome ontwikkeling verstaan: de toekomstige ontwikkeling van het milieu, zonder dat de voorgenomen activiteit of één van de alternatieven wordt gerealiseerd. Bij deze beschrijving moet het MER uitgaan van ontwikkelingen van de huidige activiteiten in het studiegebied en van reeds genomen of binnenkort te nemen besluiten over nieuwe activiteiten. Hierbij kan worden gedacht aan de nieuw te ontwikkelen of in ontwikkeling zijnde VINEX-locaties, de nieuwe bedrijventerreinen langs de Hoefweg, de aanpassing van de N209, de aanleg van de HSL en de ZoRo-lijn en de ontwikkeling van andere glastuinbouwlocaties in de directe omgeving (in de B-driehoek).

Het studiegebied moet op kaart worden aangegeven en omvat de locatie en haar omgeving, voor zover daar effecten van de voorgenomen activiteit kunnen gaan optreden. Per milieuaspect kan de omvang van het studiegebied verschillen. Tevens moet op kaart een overzicht worden gegeven van de eventueel in het studiegebied gelegen gevoelige gebieden en objecten.

5.1.2 Gevolgen voor het milieu

Artikel 7.10, lid 1, onder e van de Wm:

Een MER bevat ten minste: *"een beschrijving van de gevolgen voor het milieu, die de voorgenomen activiteit, onderscheidenlijk de alternatieven kunnen hebben, alsmede een motivering van de wijze waarop deze gevolgen zijn bepaald en beschreven."*

Bij de beschrijving van de milieugevolgen dienen de volgende algemene richtlijnen in acht te worden genomen:

- bij de beschrijving van de gevolgen voor het milieu moet, waar nodig, de ernst worden bepaald in termen van aard, omvang, reikwijdte, mitigeerbaarheid en compenseerbaarheid;
- naast negatieve effecten moet ook aan positieve effecten aandacht worden besteed (bijvoorbeeld de verplaatsing van verouderde bedrijven en het feit dat het kassenbestand daarmee gemoderniseerd wordt, de eventuele verbetering van de waterberging);
- onzekerheden en onnauwkeurigheden in de voorspellingsmethoden en in gebruikte gegevens moeten worden vermeld;
- de manier waarop milieugevolgen zijn bepaald dient controleerbaar te zijn door het opnemen van basisgegevens in bijlagen of expliciete verwijzing naar geraadpleegd achtergrondmateriaal;
- vooral aandacht moet besteed worden aan die effecten waarbij het ambitieniveau niet wordt gehaald, of die welke de gestelde normen (bijna) overschrijden;
- bij de beschrijving dienen de gevolgen van de aanlegfase en de gebruiksfase te worden betrokken;
- minder gangbare voorspellingsmethoden moeten worden gemotiveerd.

5.2 Te beschrijven aspecten

5.2.1 **Landschap, natuur en cultureel erfgoed**

Landschap

Beschrijf:

- het bestaande landschap en de gevolgen van het voornemen voor het bestaande landschap in kwalitatieve termen en gebruik daarbij kaartbeelden en fotomontages;
- in hoeverre en op welke manier met de voorgestelde inrichting de gestelde doelen in 4.2.1 gehaald worden;
- de mogelijk optredende synergie tussen de verschillende doelen. Om uit te leggen wat hiermee wordt bedoeld het volgende voorbeeld: het realiseren van een groot aandeel open water met brede, flauwe oevers dat een duidelijke geleiding in het gebied aanbrengt, extra waterberging mogelijk maakt, ecologische potenties heeft en mogelijkheden ter uitbreiding van de recreatieve beleving van de omwonenden.

Natuur

Beschrijf:

- de vegetatietypen en doelsoorten van sloot- en wegbermen en van de sloten;
- de vogelfauna van het gebied, inclusief de functie voor trekvogels langs de route oostelijk om Rotterdam;
- de gevolgen van het plan voor doelsoorten;
- de mogelijkheden om bestaand en nieuw biotoop voor deze levensgemeenschappen en organismen op te nemen in de groenzones en het oppervlaktewater;
- als verzilting optreedt door brakke of zoute kwel in de sloten en het niet meer toevoeren van regenwater (dat op de kassen valt en gebruikt zal worden als gietwater), beschrijf dan de potenties voor de ontwikkeling van zeldzame aan brak water gebonden natuur.

Cultureel erfgoed

Beschrijf de gevolgen van het plan voor de aangetroffen cultuurhistorische - in het bijzonder archeologische - waarden.

5.2.2 **Leefomgeving**

Beschrijf:

- de huidige en toekomstige emissies van bestrijdingsmiddelen door de lucht naar de woonomgeving;
- het huidige en toekomstige (verkeers)geluid, de huidige en toekomstige zicht-, licht- en reflectiehinder.

5.2.3 **Bodem en water**

Beschrijf:

- de huidige waterhuishoudkundige situatie en besteed daar ondermeer aandacht aan de huidige peilen, grondwaterstanden (zowel ondiep als diep), kwel en infiltratie en de omvang van de berging die nu in het gebied aanwezig is;

- de huidige kwaliteit van grond- en oppervlaktewater en de waterbodem en besteed daarbij ondermeer aandacht aan het zoutgehalte, de hoeveelheid nutriënten en de hoeveelheid gewasbeschermingsmiddelen;
- de opbouw van de bodem, vooral vanuit het oogpunt van mogelijke bodemdalingen die kunnen optreden door bebouwing en wijzigingen in het watersysteem (peilverlaging, wateraanvoer).

Beschrijf kwalitatief en zo mogelijk kwantitatief de invloed van het initiatief (zowel het MMA als de terugvalopties) op

- de oppervlaktewaterpeilen en de grondwaterstanden;
- de waterstromen in het gebied (hoeveelheden water die moeten worden ingelaten, benutting van het regenwater voor begieting, vraag naar leidingwater, waterbehandeling in het gebied bij regenwaterbassins et cetera);
- het peilbeheer in het gebied en aangrenzende terreinen;
- eventuele bodemdaling (veroorzaakt door zetting, klink, krimp, oxidatie en veenrot) en de gevolgen daarvan;
- de funderingen van aanliggende bebouwing en mogelijke zettingsschade aan gebouwen.

5.2.4 Energie en CO₂

Beschrijf:

- de huidige en toekomstige CO₂- en NO_x-emissies;
- het huidige en toekomstige energieverbruik;
- de aandelen warmte van derden en duurzame energie en in welke mate de gekozen ambities gehaald worden;
- efficiency in de toepassing van fossiele brandstoffen;
- synergiemogelijkheden in en om het plangebied met betrekking tot energie.

5.2.5 Verkeer

Beschrijf:

- de huidige infrastructuur, het gebruik daarvan en de knelpunten die zich daarbij voordoen;
- de huidige verkeerssituatie in en om het plangebied en de autonome ontwikkeling hiervan;
- de effecten met betrekking tot de verkeersafwikkeling op de bestaande wegen in het studiegebied en dan met name de N209;
- de verkeersveiligheid op deze wegen en in het plangebied;
- de hinder als gevolg van trillingen langs de ontsluitingswegen;
- het verkeerslawaaï en de geluidhinder als gevolg daarvan.

6. VERGELIJKING VAN ALTERNATIEVEN

Artikel 7.10, lid 1, onder f van de Wm:

Een MER bevat ten minste: *"een vergelijking van de ingevolge onderdeel d beschreven te verwachten ontwikkeling van het milieu met de beschreven gevolgen voor het milieu van de voorgenomen activiteit, alsmede met de beschreven gevolgen voor het milieu van elk der in beschouwing genomen alternatieven."*

De milieueffecten van de voorgenomen activiteit (beschreven in het MMA⁶-voorkeursalternatief) moeten met de referentie (bestaande toestand + autonome ontwikkeling) worden vergeleken. Indien het voorkeursalternatief van het MMA afwijkt moeten deze ook onderling vergeleken worden (alleen op de relevante onderdelen). Doel van de vergelijking is inzicht te geven in de mate waarin, dan wel de essentiële punten waarop, de positieve en negatieve effecten verschillen. Vergelijking moet bij voorkeur op grond van kwantitatieve informatie plaatsvinden. Hierbij dient in het bijzonder aandacht geschonken te worden aan de opties voor bouwstenen en hoe deze uiteindelijk leiden tot het MMA dan wel het voorkeursalternatief.

Bij de vergelijking moeten de doelstellingen en de grens- en streefwaarden van het milieubeleid worden betrokken.

7. LEEMTEN IN INFORMATIE

Artikel 7.10, lid 1, onder g van de Wm:

Een MER bevat ten minste: *"een overzicht van de leemten in de onder d en e bedoelde beschrijvingen [d.w.z. van de bestaande milieutoestand en autonome ontwikkeling daarvan, resp. van de milieueffecten] ten gevolge van het ontbreken van de benodigde gegevens."*

Het MER moet aangeven over welke milieuaspecten geen informatie kan worden opgenomen vanwege gebrek aan gegevens. Deze inventarisatie moet worden toegespitst op die milieuaspecten, die (vermoedelijk) in verdere besluitvorming een belangrijke rol spelen. Op die manier kan worden beoordeeld wat de consequenties moeten zijn van het gebrek aan milieu-informatie.

Beschreven moet worden:

- welke onzekerheden zijn blijven bestaan en wat hiervan de reden is;
- in hoeverre op korte termijn zou kunnen worden voorzien in de leemten in informatie;
- de consequenties die leemten en onzekerheden hebben voor het besluit.

8. EVALUATIEPROGRAMMA

Artikel 7.39 van de Wm:

"Het bevoegd gezag dat een besluit heeft genomen, bij de voorbereiding waarvan een milieueffectrapport is gemaakt, onderzoekt de gevolgen van de betrokken activiteit voor het milieu, wanneer zij wordt ondernomen of nadat zij is ondernomen."

De gemeenteraad van Bleiswijk moet bij het besluit aangeven op welke wijze en op welke termijn een evaluatieonderzoek verricht zal worden om de voorspelde effecten met de daadwerkelijk optredende effecten te kunnen vergelijken en zo nodig aanvullende mitigerende maatregelen te treffen. Het verdient aanbeveling om in het MER reeds een aanzet tot een evaluatieprogramma op te nemen.

⁶ Het MMA valt daarbij te beschouwen als de projectmatige aanpak en de autonome ontwikkeling als de niet-projectmatige aanpak.

9. VORM EN PRESENTATIE

Bijzondere aandacht verdient de presentatie van het MMA en het voorkeursalternatief. De onderlinge vergelijking dient bij voorkeur te worden gepresenteerd met behulp van tabellen, figuren en kaarten. Voor de presentatie beveelt de Commissie verder aan om:

- het MER zo **beknopt** mogelijk te houden, onder andere door achtergrondgegevens (die conclusies, voorspellingen en keuzen onderbouwen) niet in de hoofdtekst zelf te vermelden, maar in een bijlage op te nemen;
- een verklarende woordenlijst, een lijst van gebruikte afkortingen en een literatuurlijst bij het MER op te nemen;
- bij gebruik van kaarten recent kaartmateriaal te gebruiken, topografische namen goed leesbaar weer te geven en een duidelijke legenda erbij te voegen.

10. SAMENVATTING VAN HET MER

Artikel 7.10, lid 1, onder h van de Wm:

Een MER bevat ten minste: *"een samenvatting die aan een algemeen publiek voldoende inzicht geeft voor de beoordeling van het milieu-effectrapport en van de daarin beschreven gevolgen voor het milieu van de voorgenomen activiteit en van de beschreven alternatieven."*

De samenvatting is het deel van het MER dat vooral wordt gelezen door besluitvormers en insprekers en het verdient daarom bijzondere aandacht. Het moet als zelfstandig document leesbaar zijn en een goede afspiegeling zijn van de inhoud van het MER. Daarbij moeten de belangrijkste zaken zijn weergegeven, zoals:

- de hoofdpunten voor de besluitvorming;
- de voorgenomen activiteit;
- de argumenten voor de selectie van het MMA en daar waar deze afwijkt van het MMA van het voorkeursalternatief;
- de belangrijkste effecten voor het milieu bij het uitvoeren van het voorkeursalternatief;
- de preventieve en mitigerende maatregelen die genomen kunnen worden en de effecten daarvan;
- belangrijke leemten in kennis.